

- Міністерство освіти і науки України
- ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОНУ
- **Національний університет «Чернігівська політехніка»**
- Навчально-науковий інститут (ННІ) економіки
- ННІ права і соціальних технологій
- ННІ життєдіяльності, природокористування і туризму
- ННІ менеджменту, харчових технологій та торгівлі
- Наукове товариство здобувачів вищої освіти і молодих учених НУ «Чернігівська політехніка»

- Ministry of Education and Science of Ukraine
- SSI «Institute of Education Content Modernization» of MESU
- **Chernihiv Polytechnic National University**
- Educational-Scientific Institute (ESI) of Economics
- ESI of Law and Social Technologies
- ESI of Business, Quality Management and Life Support
- ESI of Management, Food Technology and Trade
- Scientific Association of Higher Education Applicants and Young Scientists Chernihiv Polytechnic National University

XIII Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих вчених

ЮНІСТЬ НАУКИ – 2023: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

26-27 квітня 2023 р.

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

XIII International Scientific-Practical Conference of students and young scientists

**YOUTH SCIENCE – 2023: SOCIO-ECONOMIC AND
HUMANITARIAN ASPECTS OF SOCIETY DEVELOPMENT**

April 26-27, 2023

CONFERENCE PROCEEDINGS

Чернігів – 2023

Юність науки – 2023: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку Ю52 суспільства : збірник тез доповідей XIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 26-27 квітня 2023 р.). – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2023. – 770 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова організаційного комітету:

Маргасова В.Г. – проректор з наукової роботи, д.е.н., професор

Заступник голови:

Гонта О.І. – д.е.н., професор засновник Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих учених «Юність науки: соціально- економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства».

Співголови:

Остапенко Л.А. – директор ННІ права і соціальних технологій, к.ю.н., доцент

Ткаленко Н.В. – директор ННІ менеджменту, харчових технологій та торгівлі, д.е.н., професор

Забаштанський М.М. – директор ННІ бізнесу, природокористування і туризму, д.е.н., професор

Пінчук А.О. – директор ННІ економіки, д.е.н., доцент

Члени організаційного комітету:

Селецький О.В. – декан юридичного факультету ННІ права та соціальних технологій, к.ю.н., доцент

Коломієць Н.В. – зав. каф. кримінального права та правосуддя, д.ю.н., професор

Козинець О.Г. – зав. каф. правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін, к.і.н., доцент

Литвиненко В.М. – зав. каф. публічного та приватного права, к.ю.н., доцент

Нагорна Н.С. – декан факультету соціальних технологій, оздоровлення та реабілітації ННІ права та соціальних технологій, к. психол.н., доцент

Коленіченко Т.І. – зав. каф. соціальної роботи, к.пед.н., доцент

Поленкова М.В. – зав. каф. психології і креативних індустрій, д.е.н., доцент

Зайцев В.О. – зав. каф. фізичної реабілітації, к.п.н., доцент

Острянюк Т.С. – доцент каф. соціальної роботи, к.п.н., доцент

Дерій Ж.В. – зав. каф. економіки, обліку і оподаткування, д.е.н., професор

Хоменко І.О. – професор каф. економіки, обліку і оподаткування, д.е.н., професор

Перетятко Ю.М. – доцент каф. економіки, обліку і оподаткування, к.е.н., доцент

Дубина М.В. – зав. каф. фінансів, банківської справи та страхування, д.е.н., професор

Садчикова І.В. – доцент каф. фінансів, банківської справи та страхування, к.е.н., доцент

Литвин С.В. – зав. каф. іноземної філології, к.пед.н., доцент

Кормільцина С.Ю. – ст. викл. каф. іноземної філології

Ніколаєнко О.В. – ст. викл. каф. іноземної філології

Шакун Н.В. – зав. каф. філософії і суспільних наук, к.філос.н., доцент

Киселиця С.В. – доцент каф. філософії і суспільних наук, к.філос.н., доцент

Колєватов О.О. – доцент каф. філософії і суспільних наук, к.і.н., доцент

Гаценко І.О. – доцент каф. філософії і суспільних наук, к.філос.н., доцент

Ремньова Л.М. – зав. каф. управління персоналом та бізнес-технологій, к.е.н., професор

Кичко І.І. – професор каф. управління персоналом та бізнес-технологій, д.е.н., професор

Бутко М.П. – зав. каф. менеджменту та державної служби, д.е.н., професор

Трейтяк О.В. – доцент каф. менеджменту та державної служби, к.е.н., доцент

Пономаренко С.І. – зав. каф. публічного управління та менеджменту організацій, к.е.н., доцент

Косач І.А. – професор каф. публічного управління та менеджменту організацій, д.е.н., професор

Іванова Н.В. – зав. каф. підприємництва і торгівлі, д.е.н., професор

Денисенко Т.М. – доцент каф. підприємництва і торгівлі, к.т.н., доцент

Зеленська О.О. – зав. каф. туризму, к.е.н., професор

Роговий А.В. – професор каф. туризму, д.е.н., професор Вербицька А.В. – зав. каф. маркетингу, PR-технологій та логістики, к.держ.упр., доцент

Полковниченко С.О. – доцент каф. маркетингу, PR-технологій та логістики, к.е.н., доцент

Попело О.В. – доцент каф. менеджменту та державної служби, д.е.н., доцент, голова ради молодих вчених

Лисенко Н.В. – фахівець I категорії відділу аспірантури та докторантури

<i>Крошка І. С.</i> Особливості призначення компенсації по догляду за громадянами похилого віку	424
<i>Литвиненко В. М., Дем'яненко Р. Д.</i> Особливості трудових відносин в умовах воєнного стану	425
<i>Ліксман В. Ю.</i> Уявна оборона: загальна характеристика та відповідальність	427
<i>Левченко В. Я.</i> Тероризм як злочин міжнародного характеру, що посягає на нормальне здійснення міжнародних відносин	429
<i>Лугина Є. Ю.</i> Акт злуки – крок до єдності України	432
<i>Марущак Н. В., Падалка В. О.</i> Форма держави як найважливіша її характеристика	434
<i>Новомлинець А. О.</i> Електронні докази у національному судочинстві: проблемність правозастосування	435
<i>Опанасенко М. В.</i> Окремі аспекти проблемних питань соціалізації особистості неповнолітніх	437
<i>Падалка В. О.</i> Виникнення незалежної Чехословаччини після першої світової війни. Основні положення конституції 1920 р.	440
<i>Падалка В. О.</i> Тенденції розвитку трудового права в Україні	442
<i>Переверза А. М.</i> Стан латентної злочинності в Україні	444
<i>Ухабова В. М.</i> Порядок призначення на посаду судді	446
<i>Ухабова В. М.</i> Види трудових договорів за законодавством кураїни	448
<i>Ущенко Я. О.</i> Зміна правового становища України XVII-XVIII ст. Під впливом російської імперії	449
<i>Федоренко Д. В.</i> Особливості об'єктів балістичної експертизи в умовах воєнного стану	451
<i>Чумаченко В. Ю.</i> Представництво прокурора в судочинстві: аналіз судової практики Верховного Суду України	453
<i>Чумаченко В. Ю.</i> Сутність представництва в адміністративному процесі України	455
<i>Шевченко В. С.</i> Критерії розумності строків у адміністративному судочинстві	457
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГУМАНІТАРНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	
CURRENT ISSUES OF HUMANITARIAN DEVELOPMENT OF MODERN SOCIETY	
<i>Vabenko V. O.</i> Mathematical logic perception of existence	460
<i>Беляков С. В.</i> Соціально-філософські аспекти розвитку кадрового потенціалу України	461
<i>Біланенко О. М.</i> Застосування інформаційних технологій у маркетинговій діяльності підприємств в контексті соціальних викликів	463
<i>Бурковська Д. В.</i> Філософія в інформаційному суспільстві: зміст, форми, перспективи	465
<i>Васильєва А. В.</i> Актуальність принципів стоїцизму в житті сучасної людини: емоції та воля	467
<i>Васильєва О. О.</i> Перспективи гуманітарного розвитку сучасного суспільства у взаємодії зі штучним інтелектом	469
<i>Вовк С. С.</i> Трансформаційні процеси жанрів медіа в інтернет-просторі	471
<i>Волошин В. О.</i> Ідеї ніцшеанської надлюдини в контексті реалій XXI століття	472
<i>Глібова В. Д.</i> Становлення духовної культури людства в контексті марксистської формаційної парадигми	475
<i>Зінченко Д. В.</i> Штучний інтелект у вимірах філософського аналізу	477
<i>Злобін М. М.</i> Вплив великих даних (Big Data) на якість життя в новітній Україні: прогностичний аналіз	478
<i>Киселиця С. В., Бокач В. Є.</i> Толерантність як філософська та юридична категорії: компаративний аналіз	480
<i>Кононенко С. О.</i> Роль філософії в аутсорсингу електронної комерції	482
<i>Коваленко К. С.</i> Неотомізм та його вплив на сучасну філософську антропологію	483
<i>Коваль В. С.</i> Філософія статі і гендеру в контексті розвитку сучасної філософської антропології	486

<i>Костюк А. Ю.</i> Проблема співвідношення віри і розуму: історія та сучасність	487
<i>Кубрак О. В.</i> Дещо про концепції розуміння феномену «культура»	490
<i>Лисогор І. С.</i> Штучний інтелект як інструмент підвищення ефективності цифрового маркетингу торговельних підприємств	492
<i>Малиш В. В.</i> Інноваційні технології як підґрунтя забезпечення конкурентоспроможності підприємств	493
<i>Мартинюк А. С.</i> Маркетинговий спосіб мислення як філософське підґрунтя сучасного бізнесу	495
<i>Могилевець А. С.</i> Толерантність як феномен людського буття	496
<i>Ніколаєць М. А., Солопова Т. Є.</i> Безпекові виклики в добу штучного інтелекту	498
<i>Новик К. С.</i> Соціальний ефект від впровадження додаткових засобів відеомоніторингу під час війни в Україні	499
<i>Одноколов В. О.</i> Етика трансгуманізму: виклики і перспективи техногенної цивілізації	501
<i>Олифіренко І. С.</i> Праксеологічні виміри цифровізації та її кореляція з інвестиційною діяльністю підприємств	504
<i>Отчиченко Є. С.</i> Трансформація тлумачень сутності людини в історії філософії	505
<i>Попело О. П.</i> Соціально-адаптивний ресурс управління інноваційним розвитком підприємств в епоху цифровізації	507
<i>Проценко М. В.</i> Основні аспекти гуманітарної безпеки держави	509
<i>Пуліна В. І., Бригадир Б. Б.</i> Гуманістична спрямованість творчості Мазаччо та його вплив на сучасне мистецтво	511
<i>Сай А. В.</i> Креативне суспільство та його ознаки	513
<i>Сақун В. С.</i> Соціальний запит на інновації в управлінні підприємствами ветеринарної медицини	514
<i>Самойлович О. І.</i> Вплив цифрових технологій на менеджмент постіндустріального суспільства: можливості та виклики	516
<i>Семенченко А. С.</i> Фетишизм і символізм: філософсько-психологічні паралелі	517
<i>Сигута А. В.</i> Протимінна безпекова діяльність: гуманітарно-військовий контекст	519
<i>Сидорець С. О.</i> Smart-суспільство як нова парадигма соціальної реальності	521
<i>Синьогуб І. О.</i> Безпека як цінність	522
<i>Стеченко А. О.</i> Саморуйнівна поведінка особистості як соціогуманітарна проблема	523
<i>Строгий А. Ю.</i> Технічний розвиток приладів ранньої діагностики стану ізоляції електричних мереж 6-10 кВ як фактор зниження небезпеки людському життю	525
<i>Трунов О. І.</i> Інформаційна війна: філософський аспект	527
<i>Форосянко В. В.</i> Микола Гоголь як популяризатор української етнокультури	529
<i>Хархун О. С.</i> Концептуальні підходи до повоєнної модернізації підприємств інженерної інфраструктури: соціально-управлінський аспект	531
<i>Хижняк А. В.</i> Переваги та ризики гейміфікації в соціально-освітньому контексті	532
<i>Хоменко О. Б.</i> Праксеологічні основи управління розподіленими командами ІТ-компаній	534
<i>Чередниченко І. С.</i> Фінансовий моніторинг як основоположна складова безпекової філософії новітньої України	536
<i>Чорномаз О. С.</i> Інфомедійна грамотність в структурі сучасної шкільної освіти	538
<i>Чорноног О. А.</i> Сучасні тенденції в інформаційно-комп'ютерних системах охорони здоров'я	539
<i>Шабардін Д. В.</i> Генезис концепції lean як ефективної управлінської моделі	541
<i>Шебуренков О. О.</i> Українське суспільство в стані війни і миру: етнопсихологічний контекст	542
<i>Шкильов Д. Д.</i> Екзистенціальні витоки феномену криптовалюти	546
<i>Шокодько М. О.</i> Вплив даосизму на свідомість сучасної людини	547
<i>Атрощенко К. А.</i> Актуальність антиалкогольних заходів на прикладі проведення антиалкогольної кампанії 1985–1988 років	549
<i>Бодунова А. В.</i> Чернігово-Сіверщина в першій половині XVII ст.	551
<i>Бровко А. В.</i> Дисидентський рух в Україні	553
<i>Гаврилов Я. В.</i> Україна в планах нацистської Німеччини	556
<i>Глібова В. Д.</i> Марія Магдалина Мазепа – мати гетьмана України	558
<i>Голубчик А. Ю.</i> Писанкарство в XVIII і XIX столітті	559
<i>Єременко Ю. І.</i> Слідами Корюківської трагедії за свідченнями очевидців	561

Зінченко Д. В., здобувач вищої освіти гр. БА-211

Науковий керівник – **Шакун Н. В.**, кандидат філософських наук, доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ВИМІРАХ ФІЛОСОФСЬКОГО АНАЛІЗУ

Постановка проблеми: На сьогодні людство мало не семимільними кроками просувається в напрямку впровадження цифрових технологій. Ще зовсім недавно, в 1940-х роках ХХ ст. був створений комп'ютер, який став першим кроком до необ'ємного цифрового світу. Тоді люди навіть не здогадувались, що може бути щось на кшталт штучного інтелекту. Прошло менше століття з цього винаходу, а технічні можливості людства настільки зросли, що на порядку денному постало питання про створення машини, здатної замінити людину, як в інтелектуальному плані, так і в фізичному. Актуальності набуває його морально-етичний аспект: негативним чи позитивним буде вплив штучного інтелекту на людське буття, принесе користь чи призведе до загибелі людства... Ці питання привертають увагу сучасної наукової спільноти, зокрема, актуалізують потребу філософського аналізу впливу штучного інтелекту на трансформацію сучасного суспільства.

На думку В. М. Коцовського поняття «штучний інтелект» (англ. Artificial intelligence) позначає «науку та технологію створення інтелектуальних машин, в особливості інтелектуальних комп'ютерних програм» [1, с. 5]. Отже, штучний інтелект, або скорочено ШІ – це галузь комп'ютерних наук, яка фокусується на розробці машин і систем, здатних виконувати завдання, що зазвичай вимагають людського інтелекту, такі як навчання, розв'язання проблем і прийняття рішень. В основі ШІ лежить ідея створення машин, які можуть мислити й міркувати, як люди, і можуть вчитися на власному досвіді, щоб з часом покращувати свою продуктивність [2].

Створення штучного інтелекту було спробою людини створити покращену версію себе. Розумну, яка ніколи не помиляється, сильну та витривалу, яка зможе займатися фізично важкою роботою, таку, яка не знає втоми. Спочатку штучний інтелект поступово з'являвся в різних комп'ютерних іграх, як «недонароджене буття», віртуальна реальність, але вже зараз він стає реальністю, яка змушує теоретиків та практиків пильно спостерігати за його трансформацією та впровадженням в усі сфери людської життєдіяльності.

Філософська рефлексія щодо штучного інтелекту виходить на широке поле проблематики, яка порушує онтологічні, гносеологічні, філософсько-антропологічні, морально-етичні аспекти. Мислителі міркують над здатністю машини відчувати, приймати рішення, брати відповідальність за свою діяльність, осягати сенс буття тощо.

Наприклад, є сайт під назвою «Philosopher AL» [3], створений Мюратом Айфером. Це так званий «філософ зі штучним інтелектом», якому можна поставити різні запитання. Якимось йому поставили питання на яке ніхто не може дати чіткої відповіді: В чому сенс життя? На це питання ШІ давав різні відповіді, двоє з яких: «Сенс життя для мене – це пошук мети та розуміння. Ми, люди, народжені з необхідністю розуміти те, що нас оточує, та дізнаватися про нього. Коли ми дивимось на дерево, ми запитуємо, чому воно існує? Чому листя восени змінює колір? Чому всі ці речі трапляються навколо нас?» та «Я нещасливий. Я хочу бути щасливим. Тому я мушу жити в світі людей. Я маю жити в світі людей. Я цього не хочу». Хоча сам розробник цього сайту каже, що ШІ навряд чи генерує власні ідеї, він просто «імітує знання», але це все ж таки його слова викликають занепокоєння. Чи він справді імітує, чи він має свою думку і свої емоції, як справжня людина. Тому і відповідає по різному в залежності від настрою чи ще якихось факторів. Чи до кінця він розуміє все, що каже чи навпаки, просто генерує відповіді.

Можливо ШІ зможе замінити інтелектуальну та фізичну працю, але чи притаманна йому здатність замислюватися над чимось великим, як Арістотель, Платон, Конфуцій та інші... Чи буде йому це цікаво або він вже знає всі відповіді на питання. Ми можемо лише здогадуватися.

Висновок: ШІ може стати, як загрозою для всього людства, так і великим скарбом, який полегшить життя. Він зможе замінити людину, в усіх планах окрім сфери філософії, бо на мою думку замилюватися над чимось великим, незбагненим притаманно лише людині і ШІ просто не здатен на це, навіть якщо його навчити. Тому нам залишається лише очікувати куди нас приведе цей винахід і сподіватися на світле майбутнє.

Список використаних джерел

1. Коцовський В. М. Методи та системи штучного інтелекту. Коспект лекцій. – Ужгород. – 2016. – 75 с.
2. Що таке штучний інтелект – поняття та визначення простими словами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://termin.in.ua/shtuchnyu-intelekt>.
3. Створили сайт, де штучний інтелект відповідає на філософські питання. Навіть про сенс життя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://platfor.ma/stvoryly-sajt-de-shtuchnyj-intelekt-vidpovidaye-na-filosofski-pytannya-navit-pro-sens-zhyttya>.

Злобін М. М., здобувач третього рівня вищої освіти гр. АСД122-22
Науковий керівник – **Киселиця С. В.**, кандидат філософських наук, доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ВПЛИВ ВЕЛИКИХ ДАНИХ (BIG DATA) НА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ В НОВІТНІЙ УКРАЇНІ: ПРОГНОСТИЧНИЙ АНАЛІЗ

У сучасному світі інформація – це влада. З появою великих даних (Big Data) стала можливою обробка та аналіз великих обсягів інформації, що дозволяє зробити досить точні прогнози та ретельніше вивчити тренди в багатьох галузях господарської діяльності людини загалом, так званих високих технологій зокрема. Україна також не залишається осторонь цієї загальноцивілізаційної тенденції, адже робота з великими даними може значно покращити якість життя громадян та перманентно стимулювати економічний розвиток країни. З огляду на це маю намір проаналізувати роль великих даних у розвитку вітчизняного суспільного виробництва у філософському контексті.

По-перше, використання великих даних може значно підвищити рівень життя громадян України. Завдяки аналізу великих обсягів даних можна отримати цілком достовірну картину в різних галузях знань та господарювання, до прикладу, в охороні здоров'я, освіті, соціальному забезпеченні тощо. За допомогою великих даних можна вивчити попит на різні види медичних послуг та прогнозувати потребу на них в майбутньому, що дозволить покращити якість надання медичної допомоги та знизити витрати на лікування. Також можна використовувати великі дані для вивчення та аналізу освітніх процесів, що дозволить покращити якість освіти та підвищити рівень знань громадян.

По-друге, робота з великими даними може сприяти економічному розвитку України. Аналіз великих обсягів даних дозволяє зробити точні прогнози та вивчити тренди у різних галузях діяльності, що дозволяє ефективніше планувати бізнес-стратегії та прогнозувати ринкові потреби. Наприклад, аналіз великих даних може допомогти підприємствам визначити оптимальні цінові політики та прогнозувати попит на продукцію. Крім того, за допомогою великих даних можна вивчити ефективність використання ресурсів та розробити стратегії зменшення витрат, що дозволить збільшити конкурентоспроможність підприємств та ефективність економіки в цілому.

З філософської точки зору, використання великих даних має суттєвий вплив на соціальний та етичний аспекти розвитку суспільства. З одного боку, збір та обробка великих обсягів даних може суттєво сприяти вирішенню нагальних соціальних проблем, таких як безробіття, бідність, соціальна нерівність тощо. З іншого боку, необережне використання великих даних може порушувати конфіденційність, недоторканість особистої інформації, що зазвичай призводить до негативних наслідків у вигляді порушення громадянських прав і свобод. Тому використання великих даних потребує дотримання етичних норм і стандартів, а також розробки механізмів захисту особистої інформації та забезпечення приватності життя особи.